

Leszek Kuras

Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji

Rynek pracy dla „Przemysłu Mody” – na podstawie wyników analiz

Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji

Branża włókienniczo - odzieżowa to ten sektor gospodarki, który przez ostatnie dziesięciolecie nierozdzielnie kojarzony był z Łodzią i regionem łódzkim. Okres transformacji gospodarczej spowodował konieczność zamknięcia wielu zakładów i doprowadził do przeobrażenia struktury przemysłu regionu. Choć produkcja tkanin i odzieży jest dzisiaj nadal jedną z głównych gałęzi przemysłu województwa, to monokulturę przemysłową zastąpiła wielość branż. Do wiodących gałęzi przemysłu w województwie łódzkim, obok przemysłu włókienniczego i odzieżowego zalicza się: energetykę i przemysł węglowy (głównie ze względu na Bełchatowski Okręg Przemysłowy), przemysł chemiczny, przemysł farmaceutyczny, produkcję materiałów budowlanych, przemysł spożywczy, przemysł maszynowy i elektrotechniczny (w szczególności produkcję sprzętu AGD).

Zasygnalizowane zmiany zachodzące w strukturze przemysłu województwa doprowadziły do istotnej reorientacji profilu gospodarki regionu, w wyniku czego nastąpiła racjonalizacja polityki zatrudnieniowej i edukacyjnej. Jednocześnie przemysł włókienniczy i odzieżowy oraz związane z nim kształcenie zawodowe nadal odgrywają istotną rolę i są znakiem rozpoznawczym dla Łodzi i regionu.

W województwie łódzkim produkuje się dziś 70% krajowej produkcji wyrobów włókienniczych wytwarzanych na bazie surowców naturalnych oraz sztucznych, 65% krajowej produkcji wyrobów pończosznich, 40% produkcji krajowej tkanin bawełnianych oraz ok. 16% ubiorów. Warto także podkreślić, iż w województwie łódzkim ulokowanych jest ok. 19% wszystkich krajowych firm przemysłu lekkiego¹.

Przytoczone dane pokazują, iż branża włókienniczo - odzieżowa jest na stałe wpisana w krajobraz przemysłowy województwa. Nie ulega wątpliwości, że opinie wskazujące na koniec przemysłu odzieżowego w województwie łódzkim były przedwczesne. Co więcej,

¹ Przytoczone dane pochodzą z publikacji wydanej na potrzeby konferencji „II Europejskie Forum Gospodarcze – Łódzkie 2009”, Departament ds. Przedsiębiorczości, Urząd Marszałkowski w Łodzi, listopad 2009

wydać się, iż dla znakomitej części odbiorców i konsumentów szczególne znaczenie zaczyna odgrywać dziś jakość produktów², a to oznacza, że przed lokalnymi przedsiębiorcami otwiera się nowa szansa pozyskania bardziej wymagających rynków. Stąd też, na co zwracają uwagę eksperci i o czym możemy przeczytać między innymi w „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020”, jedną z rozwojowych branż w województwie łódzkim jest branża nowoczesnych technologii w włókiennictwie. W strategii czytamy: „Z opracowanej Strategii Innowacji Województwa Łódzkiego RIS LORIS wynika, iż w warunkach województwa łódzkiego największe szanse rozwojowe występują w następujących dziedzinach gospodarki: biotechnologii medycznych (BioTechMed), nowoczesnych technologii w rolnictwie (AgroTech), **nowoczesnych technologii włókienniczych (pro Humano Tex)**”³.

„Przemysł Mody”⁴ to jednak nie tylko branża włókiennicza i odzieżowa. Holistyczne spojrzenie na tę gałąź gospodarki pozwala włączyć do tego obszaru działy związane z produkcją obuwia, wyrobów galanterijnych, wyrobów futrzarskich oraz usługami nakierowanymi na upiększanie ciała. Stąd też, gdy mówimy o przemyśle mody mamy na myśli nie tylko zawody związane z produkcją, szyciem i obsługą maszyn dziewiarskich, tkackich czy szwalniczych, ale także projektantów i stylistów, specjalistów od wizerunku i wizażu oraz kosmetologów, kosmetyczki, fryzjerów, manikiurzystki i pedikiurzystki.

Takie kompleksowe podejście jest niezwykle istotne, wskazuje bowiem na istotę problemu. W dzisiejszym społeczeństwie kwestia zadowolenia ze swojego wyglądu zaczyna odgrywać coraz większą rolę. Lawinowo rośnie liczba salonów kosmetycznych i fryzjerskich, gabinetów odnowy biologicznej i masażu. Wraz z podnoszeniem się standardu życia zmianie ulega sposób konsumpcji i przeznaczanych na nią środków. Mając na uwadze powyższe, można dzisiaj z dużym prawdopodobieństwem zakładać, że branża określona tutaj jako „Przemysł Mody”, należy obok takich branż jak logistyka, nowoczesne technologie czy sektor budowlany do branż rozwojowych. Zawody kosmetyczki, wizażystki czy kosmetykologa to natomiast zawody przyszłości. Przypuszczenia te potwierdza szereg danych. Dla przykładu, gdy spojrzymy na liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy

² Wskazują na to choćby dane z raportu CBOS: *Nasze ubrania*, gdzie na pytanie, jakie ubrania chciał(a)by Pan/i nosić, najliczniejsza grupa badanych (54%) wskazała odpowiedź wysokiej jakości, dobre gatunkowo. Inne, najwyżej cenione przez badanych cechy produktów odzieżowych to ich wygoda (48% wskazań) oraz elegancja (47% wskazań); *Nasze ubrania*, Raport z badań CBOS, Warszawa, lipiec 2005

³ *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020*, uchwalona uchwałą Nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r.

⁴ Określenie to odnosi się do branż i zawodów związanych z przemysłem włókienniczym, tekstylnym, skórzanym, obuwniczym i odzieżowym oraz usługami z zakresu m.in. fryzjerstwa, czy też kosmetologii.

w województwie łódzkim w zawodzie fryzjera, kosmetyczki, manikiurzystki czy pedikiurzystki i na liczbę ofert pracy zgłoszonych do urzędów dla przedstawicieli tych zawodów, to okaże się, że liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w województwie łódzkim. Przykładowo, w zawodzie fryzjera liczba bezrobotnych na koniec I półrocza 2009 roku wynosiła 634 osoby, a liczba ofert pracy dostępnych w okresie pierwszych 6 miesięcy 2009 roku była bliska 380. W zawodzie kosmetyczki na 218 bezrobotnych przypadały natomiast 202 oferty pracy. Biorąc pod uwagę fakt, iż do urzędów pracy zgłaszanych jest jedynie ok. 30% wszystkich dostępnych na rynku ofert pracy, można przyjąć, że zapotrzebowanie na niektóre zawody związane z przemysłem mody przewyższa liczbę osób pozostających bez pracy.

Istnienie popytu na pracowników związanych z branżą włókienniczą i odzieżową oraz branżami pokrewnymi pokazuje także raport Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji: „Analiza internetowych i prasowych ofert pracy. Listopad – grudzień 2009”. Jak wynika bowiem z prowadzonego przez Obserwatorium monitoringu prasowych ogłoszeń drobnych, wśród zawodów najczęściej poszukiwanych w listopadzie i grudniu 2009 roku, w dziale „produkcja” znajdowały się zawody konstruktora odzieży i szwaczki⁵.

O rosnącym zapotrzebowaniu na usługi związane z troską o sylwetkę i ciało świadczy także jeden z raportów Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS)⁶. Jak pokazują wyniki badań sukcesywnie rośnie bowiem liczba Polaków korzystających z różnego rodzaju usług „upiększających” ciało i sylwetkę. Pomiedzy rokiem 2003 a 2009 mniej więcej o 5% wzrósł odsetek osób korzystających z usług salonów kosmetycznych, solariów, siłowni czy gabinetów masażu. Notowany przyrost nie ma z całą pewnością charakteru lawinowego, świadczy jednak o rosnącym zapotrzebowaniu Polaków na usługi, które jeszcze niedawno były usługami określanymi mianem luksusowych. Zmieniający się styl życia Polaków i wyższy poziom zarobków będzie z całą pewnością przekładać się w przyszłości na kontynuowanie wzrostowego trendu w omawianym obszarze, powodując tym samym rozwój branży.

Jeśli chodzi o zawody związane z włókiennictwem i produkcją odzieży, to sytuacja na rynku pracy jest tutaj nieco trudniejsza, jednocześnie jednak nie odbiega w sposób znaczący od sytuacji, z jaką mamy do czynienia w innych sektorach gospodarki regionu. Jeśli bowiem weźmiemy pod uwagę zawody, gdzie liczba bezrobotnych w województwie łódzkim

⁵ Kuras L., Ciepucha E., (red.), *Analiza internetowych i prasowych ofert pracy. Listopad – grudzień 2009*, Wydawnictwo i Pracownia Poligraficzna ŁCDNiKP, Łódź 2010

⁶ *Polak zadbany – troska o sylwetkę i własne ciało*, Raport z badań CBOS, Warszawa, wrzesień 2009

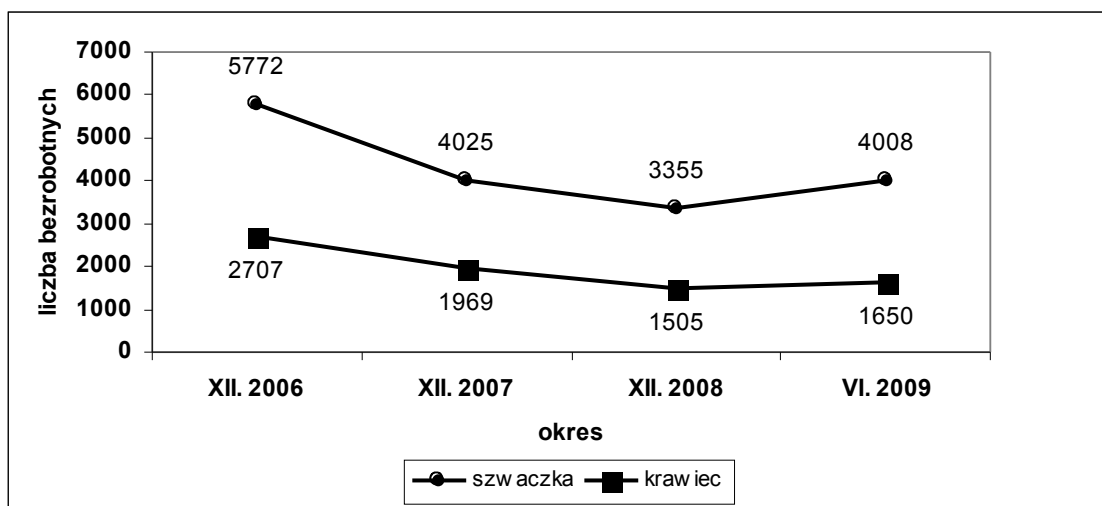
przekroczyła na koniec I półrocza 2009 roku liczbę 500 osób, to utworzona lista obejmie 41 zawodów, z których 5 należy do omawianej branży⁷.

Analizując rynek pracy z perspektywy kilku ostatnich lat można zauważyć, iż w branży włókienniczo – odzieżowej, podobnie jak to miało miejsce w innych sektorach gospodarki, w latach 2006 – 2008 obserwowaliśmy niezwykle dynamiczny spadek bezrobocia, warunkowany poprawiającą się sytuacją gospodarczą Polski. Rok 2009 przyniósł z kolei powtórny wzrost poziomu bezrobocia, co było efektem ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego. Tym, co wymaga podkreślenia jest fakt, że branża włókiennicza i odzieżowa z tak samo dużą intensywnością, jak pozostałe branże gospodarki, reaguje na poprawiającą się koniunkturę gospodarczą, co zdaje się dowodzić tezy o sporych rezerwach regionalnego rynku pracy także w analizowanym obszarze. Szczegółowe dane dotyczące tego zagadnienia znajdują się w najnowszym opracowaniu Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji: „Edukacja, gospodarka i rynek pracy w województwie łódzkim – wybrane obszary. Stan na koniec listopada 2009 roku”. W tym miejscu warto wskazać kilka tylko przykładów. W zawodzie sprzedawcy bezrobocie w latach 2006 – 2008 spadło z poziomu 10678 osób do poziomu 5612 osób, a więc zmniejszyło się o 5075 osób, w zawodzie technik ekonomista bezrobocie spadło z poziomu 4145 osób do poziomu 2347 osób bez pracy, a więc było mniejsze o 1798 osób, w zawodzie kucharz - bezrobocie z poziomu 2068 osób spadło do poziomu 1119 osób bezrobotnych, a więc było mniejsze o 949 osób. Dla porównania w zawodzie szwaczki bezrobocie z poziomu 5772 osób pozostających bez pracy na koniec grudnia 2006 roku spadło w ciągu dwóch lat analizowanego okresu do poziomu 3355 osób, czyli zmniejszyło się o 2417 osób. Podobne poziomy spadku liczby osób bez pracy możemy zaobserwować w zawodzie krawca, ale także innych zawodach związanych z szeroko pojętym przemysłem mody. Szczegółowe dane dotyczące omawianego zjawiska prezentuje poniższy wykres.

⁷ Kuras L., Ciepucha E., (red.), *Edukacja, gospodarka i rynek pracy w województwie łódzkim – wybrane obszary. Stan na koniec listopada 2009 roku*, Wydawnictwo i Pracownia Poligraficzna ŁCDNiKP, Łódź 2010

Wykres 1.

**Zmiana liczby bezrobotnych w zawodach szwaczka i krawiec
w latach 2006 – 2008 w województwie łódzkim**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Przytoczone powyżej dane jasno wskazują na fakt, iż sytuacja pracowników związanych z sektorem włókienniczym i odzieżowym, bądź szerzej z „Przemysłem Mody” nie jest gorsza niż sytuacja pracowników reprezentujących inne zawody. Co więcej, wydaje się że podjęcie działań zmierzających do utworzenia w Łodzi klastra grupującego przedsiębiorstwa i firmy związane z przemysłem mody, mogłoby doprowadzić do umocnienia całej branży, a Łódź ponownie mogłaby stać się miejscem kojarzonym z modą i kreującym nowe trendy. Tym, co buduje markę i wizerunek jest bowiem umiejętność połączenia tradycji i nowoczesnych rozwiązań. Wydaje się, że Łódź z racji swojej wielowiekowej tradycji ma naturalne warunki do tego, by stać się stolicą przemysłu mody w Polsce.

Bibliografia:

1. Kuras L., Ciepucha E., (red.), *Analiza internetowych i prasowych ofert pracy. Listopad – grudzień 2009*, Wydawnictwo i Pracownia Poligraficzna ŁCDNiKP, Łódź 2010
2. Kuras L., Ciepucha E., (red.), *Edukacja, gospodarka i rynek pracy w województwie łódzkim – wybrane obszary. Stan na koniec listopada 2009 roku*, Wydawnictwo i Pracownia Poligraficzna ŁCDNiKP, Łódź 2010
3. *Nasze ubrania*, Raport z badań CBOS, Warszawa, lipiec 2005
4. *Polak zadbany – troska o sylwetkę i własne ciało*, Raport z badań CBOS, Warszawa, wrzesień 2009
5. *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020*, uchwalona uchwałą Nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r.
6. *II Europejskie Forum Gospodarcze – Łódzkie 2009* – materiały konferencyjne: „II Europejskie Forum Gospodarcze – Łódzkie 2009”, Departament ds. Przedsiębiorczości, Urząd Marszałkowski w Łodzi, 5 – 6 listopada 2009